T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/614
KARAR NO : 2022/648
KARAR TR : 28/11/2022

ÖZET: İflas Müdürlüğünce yapılan ihale üzerine satın alınan motorlu taşıtların satın alma bedelleri üzerinden %18 oranında hesaplanarak ödenen katma değer vergisinin % 1 oranında ödenmesi gerektiği ileri sürülerek, fazladan tahsil edilen katma değer vergisinin iadesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. A
Vekili : Av. S. Y
Davalı : Şişli Vergi Dairesi Müdürlüğü
Vekili : Av. Ö. H. Ü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, İstanbul 1. İflas Müdürlüğünce yapılan satışlar kapsamında alınan motorlu taşıt araçlarına ilişkin %1 oranında katma değer vergisi hesaplanması gerekirken %18 üzerinden hesaplama yapılarak KDV alındığını ileri sürerek, hukuka aykırı olarak fazla tahsil edilen KDV'nin %1 oranını aşan kısmının iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 13. Vergi Mahkemesinin 26/10/2020 tarihli ve E.2020/1985, K.2020/1883 ile E.2020/1986, K.2020/1884 ve E.2020/1987, K.2020/1885 sayılı kararları** ile, *"icra dosyasında ihale yoluyla yapılan araç satışında ihale bedeli üzerinden %18 oranında katma değer vergisi ödenmesine dair işlemin İcra Müdürlüğü'nün tesis ettiği işlemden kaynaklandığı göz önüne alındığında, işlemin hukuka aykırılığı iddiasının şikayet yoluyla İcra Mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği"* gerekçesiyle, davaların görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu kararlar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

3. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi İkinci Vergi Dava Dairesi 04/02/2021 tarihli ve E.2021/81, K.2021/250 ile E.2021/82, K.2021/248 ve E.2021/83, K.2021/249 sayılı kararları ile istinaf başvurularının reddine kesin olarak karar vermiş ve kararlar kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. İstanbul 3. İcra Hukuk Mahkemesi 20/09/2021 tarihli ve E.2021/501, K.2021/889 sayılı kararı ile, *"herkes için kesinleşmiş olan "ihale şartları" çerçevesinde yapılan ihaleden sonra taşınır bedeline %18 yerine %1 KDV uygulanması talebinin icra mahkemesinde ileri sürülemeyeceğinin kabulü gerekir (Benzer. Yargıtay 12. HD 2017/1898 E. 2018/6036 K.). İhale alıcısı da KDV oranını bilerek ihaleye girdiğinden davanın reddine karar verilmiştir."* gerekçesiyle davanın esastan reddine karar vermiştir. Bu karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

6 . **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 26/05/2022 tarihli ve E.2021/3460, K.2022/1877 sayılı kararı** ile, *"davaya konu taşıtların icra dairesince yapılan ihalede davacıya ihale edildiği, davacı tarafından ihale bedellerinin %18 oranında KDV'sinin yatırıldığı, yukarıda belirtilen Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı doğrultusunda fazladan yatırılan KDV'nin iadesi istemine ilişkin davada Vergi Mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine kesin

olarak karar vermiştir.

7. Davacı vekilinin ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemli başvurusu üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 30/06/2022 tarihli üst yazısı ile dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. T.C. Anayasası'nın 73. maddesi; *"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır."* hükmünü içermektedir.

9. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "*Kanunun Şümulü*" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun hükümlerinin ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı belirtilmiş, "*Vergi Davalarının Konusu*" başlıklı 378. maddesinin 1. fikrasında da; vergi mahkemesinde dava açabilmek için verginin tarh edilmesi, cezanın kesilmesi, tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin yapılmış ve ödemeyi yapan tarafından verginin kesilmiş olması gerektiği açıklanmış, ayrıca aynı Kanun'un 116. ila 123. maddelerinde tarifi yapılan ve kapsamı gösterilen vergi hataları nedeniyle ilgililerin 5 yıllık zamanaşımı süresi içinde idareye başvurup haklarında yapılan vergilendirme hatalarının düzeltilmesini ve haksız ödenen vergilerin iadesini isteyebilecekleri öngörülmüştür.

10. Diğer yandan, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinin 3/d bendinde; müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışların katma değer vergisi konusunu teşkil eden işlemlerden olduğu hükme bağlanmış, aynı Kanun'un 40. maddesinin 5. fikrasında,Maliye Bakanlığının, bu Kanun'un 17. maddesinin, 1. fikrasında sayılan kurum ve kuruluşlara, sadece vergiye tabi işlemlerin bulunduğu dönemler için beyanname verdirmeye, beyanname yerine kaim olmak üzere işleme esas belgeleri kabul etmeye, bu mükelleflere ait verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiş;söz konusu yetki çerçevesinde, Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliğinin "*İcra Dairelerinde Yapılan Satışlar*" başlıklı 6.2 bölümünde, 3065 sayılı Kanun'un (l/3-d) maddesi uyarınca müzayede yoluyla satış yapan icra dairelerinin, katma değer vergisi uygulamasında yapılan satışlarla ilgili katma değer vergisinin beyanı ve ödenmesi ile ilgili işlemleri ne şekilde yürüteceği yönünde açıklamalara yer verilmiştir.

11. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Vergi Mahkemelerinin görevleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

> *"Vergi mahkemeleri:*
> *a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,*
> *b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları,*
> *c) Diğer kanunlarla verilen işleri,*
> *Çözümler."*

12. 2577 sayılıİdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*
> *a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
> *c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.*
> *2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.*
> *3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"*

13. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun *"Kesin hüküm"* başlıklı 303. maddesinin ilgili birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

> *"Bir davaya ait şeklî anlamda kesinleşmiş olan hükmün, diğer bir davada maddi anlamda kesin hüküm oluşturabilmesi için, her iki davanın taraflarının, dava sebeplerinin ve ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması gerekir.*
>
> *Bir hüküm, davada veya karşılık davada ileri sürülen taleplerden, sadece hükme bağlanmış olanlar hakkında kesin hüküm teşkil eder."*

14. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun *"Tetkik mercii"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"İcra ve iflâs dairelerinin muamelelerine karşı yapılan şikâyetlerle itirazların incelenmesi icra tetkik mercii hâkimi yahut kanun gereğince bu görev kendisine verilmiş olan hâkim tarafından yapılır. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca icra tetkik merciinin birden fazla dairesi kurulabilir. Bu durumda icra tetkik mercii daireleri numaralandırılır. İcra tetkik merciinin birden fazla dairesi bulunan yerlerde iş dağılımı ve buna ilişkin esaslar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir. Her icra tetkik mercii hâkimi, kendisine Adlî Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığınca dönüşümlü olarak bağlanan icra ve iflâs dairelerinin muamelelerine yönelik şikâyetleri ve itirazları inceler, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapar, idarî işlerine bakar. İcra yetkisini haiz sulh mahkemelerinin muamelelerine karşı vuku bulacak şikâyet ve itirazların tetkik mercii o mahkemenin hâkimidir."

15. Aynı Kanun'un *"Şikâyet ve şartlar"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabilir. Şikayet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır.

Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikayet olunabilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/11/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosya aslının15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı dosya örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Davalar,İflas Müdürlüğünce yapılan ihale üzerine satın alınan motorlu taşıtların satın alma bedelleri üzerinden %18 oranında hesaplanarak ödenen katma değer vergisinin %1 oranında ödenmesi gerektiği ileri sürülerek,fazladan tahsil edilen katma değer vergisinin iadesi istemiyle açılmıştır.

19. Somut olayda, ihale yoluyla satışı yapılan araçlara ilişkin olarak tahakkuk ettirilen %18 oranlı K.DV'nin vergi dairesince tahsil edildiği noktasında tartışma bulunmamaktadır. Bu durumda, iflas müdürlüğünün vergi sorumlusu sıfatı sona ermiş, verginin iadesinin muhatabı vergi dairesi olmuştur. Bu kapsamda açılan davada da, 3065 sayılı Kanun hükümleri gereğince katma değer vergisine ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözüm görevi, 2576 sayılı Kanun uyarınca idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemelerine ait bulunmaktadır.

20. Bununla birlikte, somut olayda da uygulanması mümkün görünen (§ 13), icra mahkemelerinin *"istihkak davaları"* ile *"ihalenin feshi davalarına"* ilişkin kararları dışındaki takip hukukuna ilişkin memur işlemini şikayet, haciz, satış vb. kararları maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmemektedir (§ 12). Dolayısıyla, somut olaydaki gibi K.DV'nin tahsilini gerçekleştiren vergi idaresinin olası şikayet davasının tarafı olmaması ve mahkemece şikayet konusu hakkında verilecek kararın maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmemesi nedeniyle, K.DV'nin oranı yönünden İcra Hukuk Mahkemesince verilecek kararın icrailiği de tartışmalı hale geleceğinden *"memur işlemini şikayet davası"* sürecinin uyuşmazlık konusu olaya uygulanması mümkün görünmemektedir.

21. Bu durumda, söz konusu katma değer vergisinin %1 orandan fazlasının iadesi istemine ilişkin davada vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. Vergi Mahkemesinin 26/10/2020 tarihli ve E.2020/1985, K.2020/1883 ile E.2020/1986, K.2020/1884 ve E.2020/1987, K.2020/1885 sayılı görevsizlik kararlarının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. Vergi Mahkemesinin 26/10/2020 tarihli ve E.2020/1985, K.2020/1883 ile E.2020/1986, K.2020/1884 ve E.2020/1987, K.2020/1885 sayılı GÖREVSİZLİK KARARLARININ KALDIRILMASINA,

28/11/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN